

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Тетяна Герлянд,

старший науковий співробітник

лабораторії технологій професійного навчання

Інституту професійно-технічної освіти НАПН України,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Останнім часом зростає популярність методу проектів у різних країнах світу. Через це збільшується кількість сучасних підходів до тлумачення його суті та дидактичних можливостей використання, зокрема у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О). Саме тому, крім загального визначення поняття «проектна технологія», і було нами у процесі дослідно-експериментальної роботи запропоновано обов'язкові критеріальні вимоги до її сучасного тлумачення, а саме: наявність освітньої проблеми, складність і актуальність якої відповідає навчальним запитам і життєвим потребам учнів ЗП(ПТ)О; дослідницький характер пошуку шляхів розв'язання проблеми; структурування діяльності відповідно до класичних етапів проектування; моделювання умов для виявлення учнями навчальної проблеми; постановка проблеми дослідження; пошук шляхів розв'язання, експертиза й апробація версій, конструювання підсумкового проекту, його захист, коригування і впровадження; самостійний характер творчої активності учнів; практичне або теоретичне значення результату діяльності (проект) і готовність до застосування (впровадження); педагогічна цінність діяльності (учні здобувають знання, розвивають особистісні якості, опановують необхідні способи мислення і дії).

Визначено також вимоги до організації навчальної проектної діяльності, зокрема:

– наявність значущої в дослідницькому плані проблеми, що потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку;

– самостійна діяльність учнів. Вона може бути груповою, парною чи індивідуальною;

– використання дослідницьких методів;

– структурування змістової частини проекту із зазначенням поетапних результатів;

– проектна діяльність завершується реальним практичним результатом. Матеріали дослідження оформляються у вигляді альбому, збірника, плану-карти, фільму, виставки, путівника тощо.

– обов'язковим є публічний захист проекту (презентація).

За підсумками роботи здійснювався ґрунтовний аналіз проектних дій та виготовленого продукту. Якщо потрібно, пропонувалися корективи, надавалася оцінка, формувалися пропозиції та рекомендації щодо можливого використання проектного продукту.

Таким чином, на основі аналізу проектної діяльності, доходимо низки висновків, що ураховуючи трактування суті роботи учнів над навчальними проектами, зміст визначень понять «метод навчання», «форми організації навчання», «проектна технологія», для позначення навчальної діяльності учнів зі створення проектів, вважаємо більш умотивованими і прийнятними категорії «проектна технологія», «технологія навчальних проектів», «технологія проектного навчання», «навчальна проектна діяльність учнів», оскільки такий вид навчальної діяльності, як і в умовах упровадження будь-якої педагогічної технології, передбачає спільну педагогічну діяльність із проектування, організації і проведення навчального процесу, застосування різних методів і прийомів навчання, видів навчально-пізнавальної діяльності та має виразне спрямування на одержання кінцевого результату – розвиток певних

компетентностей учня у процесі навчальної діяльності та створення проекту як результату такої діяльності.

Отже, технологію проектів визначаємо як модель навчально-пізнавальної самостійної діяльності учнів (репродуктивної, дослідницької, творчої або комбінованої) із планування, організації діяльності та створення певного виду проекту, що здійснюється під керуванням викладача (безпосереднім або опосередкованим) в умовах вивчення певного навчального предмета (навчальних предметів) та має спрямування на засвоєння навчального матеріалу і розвиток компетентності учнів.

Методологічною основою навчальної проектної діяльності є загальнодидактичні принципи та ті, що притаманні саме такому виду навчальної діяльності, – прогностичності, покроковості, унормованості, зворотного зв'язку, продуктивності, культурної аналогії, саморозвитку.

Провідними функціями упровадження проектної технології визначено дослідницьку, аналітичну, прогностичну, перетворювальну, унормовану, конструктивну.

Ознаками проектної діяльності є такі показники: здобуття нових знань, набуття вмінь на основі самостійної діяльності; навчання в дії; застосування різноманітних методів навчання, способів і видів діяльності; використання різноманітних засобів; планування діяльності в реальних обставинах; вільний вибір та врахування інтересів; практична (репродуктивна, дослідницька, творча) діяльність.

Навчальна проектна діяльність передбачає створення продукту – навчального проекту, який трактуємо як самостійно розроблений чи виготовлений продукт навчальної діяльності учня (учнів), що визначається суб'єктивною чи об'єктивною новизною, виконаний в умовах керування й консультування педагогом ЗП(ПТ)О.